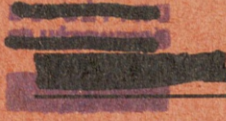




AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

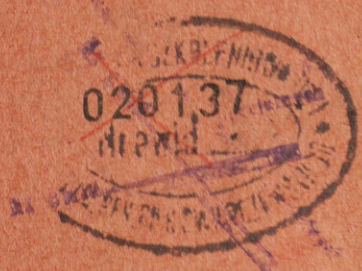
JAWNE



Egz. Nr 1

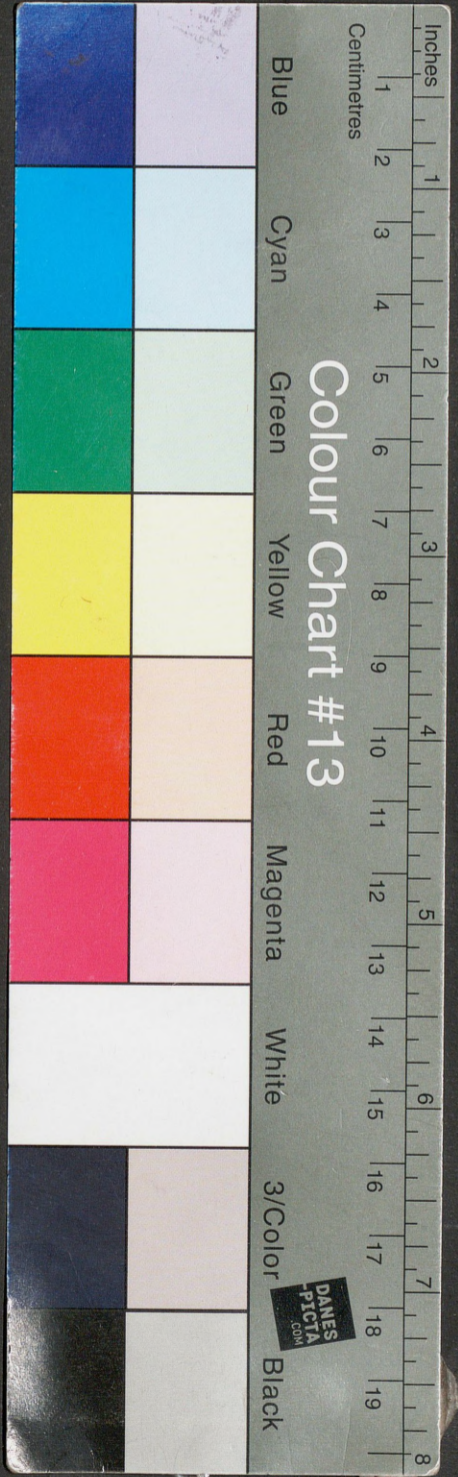
ppłk mgr inż. Tadeusz STAWNY

OCHRONA PRZED SKAZENIAMI W KORPUSIE OPK



41361

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGH WP
Akademia Techniczna Politechniki Śląskiej
Nr ewid. _____



AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

JAWNE

Egz. Nr.....

1

pplk mgr inż. Tadeusz STAWNY

OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI W KORPUSIE OPK



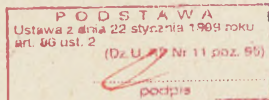
41361

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Akademii Sztabu Zbroi Specjalnych
Nr ewid.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TWChem.



JAWNE

Egz.Nr ... 1

płk doc.dr inż.K. NAWROCKI

PRZEKLASYFIKOWAN.
Protokół Nr 12657

ppłk mgr inż. Tadeusz STAWNY

OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI W KORPUSIE OPK



BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WF
Archiwum Biuletynów Specjalnych

41361

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1972 r.

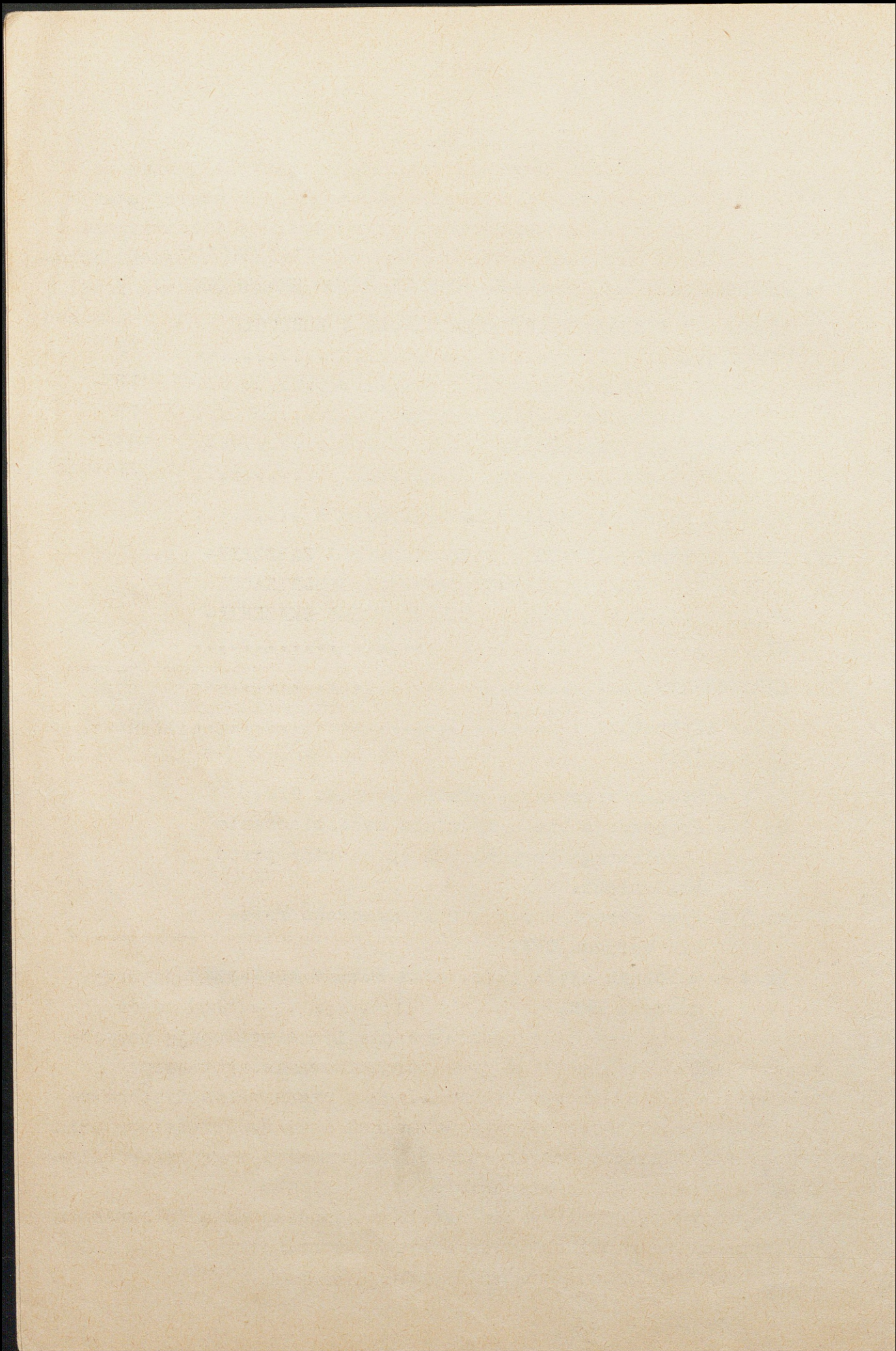
1875



1875

SPIS TREŚCI

	str.
I. WSTĘP	5
II. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI	9
III. DZIAŁANIE SYSTEMU WYKRYWANIA SKAŻEŃ W KORPUSIE	
OPK	12
1. Skład i zadania systemu	12
2. Praca ośrodków analizy skażeń	18
3. Zasady współdziałania	21
4. Zabezpieczenie systemu	21
IV. OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI SD KORPUSU OPK	21
V. PRACA DOWÓDCY, SZTABU I SZEFA WYDZIAŁU ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO KORPUSU OPK PRZY ORGANIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI	25
VII. ZAKONSZENIE	28
Wykaz literatury	29
<u>Załączniki:</u>	
Nr 1 - System wykrywania skażeń korpusu OPK.	
Nr 2 - Propozycje szefa wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu OPK do ochrony przed skażeniami.	
Nr 3 - Plan obrony przed bronią masowego rażenia korpusu OPK.	
Nr 4 - Meldunek szefa wydz. chem.KOPK o skutkach uderzeń BMR.	



I. WSTĘP

Z użyciem broni masowego rażenia na polu walki oraz na obiekty położone w głębi obszaru kraju wiąże się szereg skutków, do których należą skażenia promieniotwórcze i chemiczne.

Skażenia promieniotwórcze powstają w wyniku uderzeń jądrowych i obejmują zarówno skażenia przestrzeni powietrznej jak i skażenia terenu, przy czym te ostatnie spowodowane są zasadniczo naziemnymi uderzeniami jądrowymi.

Porównanie powierzchni zniszczeń z powierzchnią terenu objętego skażeniami promieniotwórczymi dla określanych mocy wybuchów jądrowych wskazuje wyraźnie, że skażenia promieniotwórcze wielokrotnie przewyższają swoim zasięgiem oddziaływania pozostałe czynniki rażenia tych wybuchów.

Ilustruje to tabela 1.

Tabela 1

Powierzchnia stref lekkich zniszczeń i skażeń umiarkowanych dla naziemnych wybuchów jądrowych

Moc wybuchu /kt/	Powierzchnia strefy lekkich zniszczeń /km ² /	Powierzchnia strefy skażeń umiarkowanych /km ² / przy prędkości wiatru śr. 50 km/godz.
1	10,2	49,4
50	113	1265,4
100	177	2100
500	531	7500
1000	804	12462

Skutki oddziaływania na ludzi promieniowania jądrowego, związanego ze skażeniami promieniotwórczymi, zależne są od czasu oraz warunków tego oddziaływania i nie występują natychmiast. Dzięki temu możliwe jest zorganizowanie skutecznych przedsięwzięć, stwarzających możliwości przetrwania i zachowania zdolności bojowej wojsk w warunkach skażeń. Przedsięwzięcia te wchodzi w zakres ochrony przed skażeniami i mogą być podzielone na dwie grupy, a mianowicie:

- przedsięwzięcia wykonywane w celu niedopuszczania do skażenia i napromieniania ludzi oraz skażenia sprzętu;
- przedsięwzięcia związane z likwidacją skażeń.

Realizacja części przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami związana jest z koniecznością przeprowadzenia manewru wojskami, zmianą ugrupowania oddziałów lub pododdziałów itp. Z uwagi na stacjonarny charakter działań i rodzaje wykonywanych zadań przez wojska OPK, ochrona przed skażeniami posiada dla tych wojsk znaczenie szczególne. Powinna ona w maksymalnym stopniu zapewnić przetrwanie, zachowanie zdolności bojowej i możliwości wykonywania zadań bojowych w warunkach skażeń bez konieczności zmiany ugrupowania bojowego oddziałów i pododdziałów wojsk OPK.

Jest to zadanie niezwykle trudne do zrealizowania, bardzo kosztowne i czasochłonne. Dlatego dąży się obecnie do stworzenia już w okresie pokoju, warunków do działań wojsk OPK przy istnieniu długotrwałych skażeń promieniotwórczych i chemicznych poprzez inżynierską rozbudowę elementów ugrupowania bojowego oddziałów i pododdziałów, budowę schronów z systemami wentylacyjnymi i ukryć dla sprzętu itp. Przedsięwzięcia te są celowe i możliwe do realizacji dzięki wspomnianemu już stacjonarnemu charakterowi działań wojsk OPK i mogą dać maksymalne efekty, jeżeli przy wykonywaniu i rozmieszczeniu urządzeń inżynierskich uwzględni się, oprócz wykonywanych zadań bojowych, zagrożenie uderzeniami BMR i skażeniami oddziałów i pododdziałów.

Kośćcem Wojsk OPK PRL są związki operacyjno-taktyczne zwane korpusami obrony powietrznej kraju.

Przy ocenie zagrożenia uderzeniami BMR i skażeniami rejonu obrony danego korpusu OPK należy brać pod uwagę:

- stan ilościowy, możliwości i rozmieszczenie środków przeniesienia BMR nieprzyjaciela oraz jego koncepcje użycia tej broni;
- funkcje, zadania i rozmieszczenia korpusu OPK w systemie obrony powietrznej kraju;
- ilość, wielkość i rozmieszczenie przypuszczalnych obiektów uderzeń BMR w granicach rejonu obrony korpusu;
- ugrupowanie wojsk korpusu i ich odporność na czynniki rażenia BMR;
- warunki terenowe i meteorologiczne.

Uderzenia jądrowe w granicach rejonów obrony poszczególnych korpusów OPK mogą być wykonywane przy pomocy środków napa-
du powietrznego państw NATO, rozmieszczonych na północno i

środkowo-europejskim TDW. Będą to przede wszystkim siły 2 i 4 PTSP, połączonego dowództwa cieśnin duńskich i Bałtyku Zachodniego oraz lotnictwo pokładowe z lotniskowców operujących w rejonie Morza Norweskiego lub Północnego. W zgrupowaniach tych znajduje się około 2000 samolotów bojowych i ponad 300 pocisków raketowych typu Polaris i Pershing. Ponad 50 % samolotów jest przystosowanych do przeniesienia ładunków jądrowych o mocy od 20 kt do 1,1 Mt.

Ocenia się aktualnie, że w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym przeciwko celom na terytorium Polski może być wykonany 125 + 300 uderzeń jądrowych różnych mocy. Obiektami tych uderzeń będą:

- ważne obiekty państwowe i wojskowe;
- wyrzutnie raket;
- lotniska;
- rejony koncentracji wojsk;
- stanowiska dowodzenia;
- węzły łączności;
- system radiolokacyjny;
- rubieże przepraw wodnych /szczególnie na Wiśle i Odrze/.

Znaczna większość tych uderzeń może być wykonana przy pomocy lotnictwa taktycznego /50-200/.

Lotnictwo pokładowe może wykonać 10-30 uderzeń na północne rejony PRL do rubieży Poznań - Białystok. Nie wyklucza się również użycia pocisków taktyczno-operacyjnych "Pershing" /ok.40 uderzeń jądrow./, pocisków strategicznych "Polaris" /5 do 10 uderzeń jądrowych/ oraz lotnictwa strategicznego W.Brytanii i Francji /do 20 uderzeń/.

Ilość przewidywanych uderzeń jądrowych w granicach rejonu obrony korpusu OPK zależna będzie od ilości obiektów rozmieszczonych w rejonie obrony danego korpusu, która stanowić mogą opłacalny cel dla broni jądrowej. Orientacyjnie można przyjąć, że korpus OPK ugrupowany na kierunku nadmorskim może osłaniać 35 % najważniejszych obiektów kraju, korpus na kierunku południowo-zachodnim - około 40 % obiektów i korpus ugrupowany w drugim rzucie - około 25 % obiektów opłacalnych do niszczenia bronią jądrową.

Z przytoczonych powyżej danych wynika, że w granicach rejonu obrony korpusu ugrupowanego na kierunku nadmorskim może

być wykonanych od 45 do 105 uderzeń bronią jądrową w okresie zmasowanego uderzenia nieprzyjaciela. Na rejon obrony korpusu rozmieszczonego na kierunku południowo-zachodnim, przewiduje się 50 do 120 uderzeń i w rezultacie na obiekty położone w rejonie korpusu drugorzutowego - 30 do 75 uderzeń jądrowych.

Analiza koncepcji państw NATO, dotyczących użycia BMR pozwala wnioskować, że 40 do 60% wszystkich wybuchów jądrowych stanowić mogą wybuchy naziemne, co ma zasadnicze znaczenie dla kształtowania się sytuacji skażeń promieniotwórczych na obszarze kraju.

Przy ocenie zagrożenia skażeniami nie można również pominąć skażeń chemicznych, powstających od uderzeń bronią chemiczną nieprzyjaciela. W tym jednak przypadku wielkości rejonów skażonych będą znacznie mniejsze /od kilku do kilkuset hektarów/, a zagrożenie skażeniami chemicznymi poszczególnych elementów ugrupowania bojowego wojsk korpusu OPK będzie bezpośrednio wynikało z zagrożenia uderzeniami broni chemicznej na te elementy ugrupowania.

Przy analizie wpływu skażeń na działania bojowe poszczególnych rodzajów wojsk korpusu OPK trzeba uwzględnić również istotny wpływ skażeń przestrzeni powietrznej na działania lotnictwa i pracę bojową wojsk radiotechnicznych. Przejawia się również i w tym specyfika wojsk OPK w porównaniu z innymi rodzajami wojsk /za wyjątkiem lotnictwa operacyjnego/, na działanie których skażenie przestrzeni powietrznej nie mają praktycznego wpływu.

II. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skażeniami stają się częścią przedsięwzięć wykonywanych w ramach obrony przed bronią masowego rażenia i obejmują:

- prognozowanie skażeń promieniotwórczych terenu i przestrzeni powietrznej oraz sytuacji chemicznej;
- rozpoznanie skażeń;
- powiadamianie wojsk i obiektów tyłowych o skażeniach;
- wykorzystanie indywidualnych środków ochrony oraz właściwości ochronnych techniki bojowej, środków transportowych i terenu;
- przeprowadzenie manewru na stanowiska /pożycje, lotniska/ zapasowe celem wyprowadzenia oddziałów i pododdziałów z rejonów skażonych;
- stosowanie najwłaściwszych sposobów przekraczania stref skażonych i zapewnienie ludziom ochrony podczas działań w terenie skażonym;
- kontrolę napromienienia i skażenia ludzi, techniki bojowej, środków materiałowych, wody i żywności;
- zaopatrywanie wojska w środki ochronne;
- likwidację skażeń.

Celem tych przedsięwzięć jest niedopuszczenie do porażenia ludzi środkami trującymi i promieniotwórczymi lub maksymalne zmniejszanie skutków działania tych środków oraz zapewnienie ciągłości działań bojowych w warunkach skażeń terenu i przestrzeni powietrznej.

Ochronę przed skażeniami organizują dowódcy wszystkich szczebli dowodzenia, w każdych warunkach działań, w ramach organizacji obrony przed bronią masowego rażenia. Planowanie i bezpośrednie kierownictwo nad realizacją przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami należy do obowiązków szefów zabezpieczenia chemicznego związków operacyjno-taktycznych, taktycznych i oddziałów wojsk OPK, zgodnie z wytycznymi odnośnych dowódców i opracowanymi przez sztaby planami OPBMR i zarządzeniami do organizacji OPBMR. Związki, oddziały i pododdziały realizują przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skażeniami w zasadzie własnymi siłami przy wykorzystaniu pododdziałów chemicznych. Korpus OPK organizuje i realizuje ochronę przed skażeniami we współdziałaniu sił i środków wszystkich rodzajów wojsk korpusu

oraz we współdziałaniu z sąsiednimi korpusami OPK, ze związkami wojsk lotniczych, z siłami i środkami obrony terytorium kraju i elementami systemu obronnego kraju, z marynarką wojenną /dotyczy korpusu na kierunku nadmorskim/, a także z siłami i środkami OPL wojsk operacyjnych i związkami OPK krajów sąsiednich. Współdziałanie realizowane jest w zakresie przedsięwzięć ochrony przed skażeniami w ramach działania systemu wykrywania skażeń na terytorium kraju; dotyczy więc rozpoznania skażeń i powiadamiania o skażeniach.

W niektórych relacjach współdziałanie obejmuje również inne przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skażeniami, jak wykonywanie rozbudowy inżynieryjnej i likwidację skażeń /dotyczy np. współdziałania oddziałów i ZT z wojskami OTK/.

Należy zaznaczyć, że zakres i formy realizacji wymienionych powyżej przedsięwzięć zależne są od rodzaju wojsk oraz szczebla dowodzenia, na którym przedsięwzięcia te są realizowane. I tak na przykład powietrzne rozpoznanie skażeń mogą prowadzić tylko poszczególne pułki lotnictwa myśliwskiego, wydzielonymi do tego celu siłami i sprzętem oraz korpus swoim etatowym kluczem śmigłowców. Z kolei uprzedzanie wojsk korpusu OPK o zagrożeniu skażeniami organizuje w zasadzie sztab korpusu; poszczególne połączone stanowiska dowodzenia, czy SD oddziałów, stanowią tylko w wyjątkowych wypadkach źródła powiadamiania. Zaopatrywanie oddziałów /ZT/ korpusu OPK odbywa się bezpośrednio w składzie okręgu wojskowego, będącego organem zaopatrzenia. Udział sztabu korpusu, a konkretnie wydziału zabezpieczenia chemicznego w tym przedsięwzięciu sprowadza się do opracowywania i zgłaszania potrzeb w zakresie sprzętu i środków ochrony przed skażeniami do OW, prowadzenia ewidencji tego sprzętu i środków znajdujących się na stanie korpusu, zaopatrywania dowództwa i sztabu korpusu w wymieniony sprzęt oraz odpowiedzialności za jego konserwację i eksploatację.

W dalszej części skryptu zostaną opisane przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skażeniami realizowane na szczeblu korpusu w ramach systemu wykrywania skażeń na terytorium kraju. Sposoby i formy realizacji pozostałych przedsięwzięć z tego zakresu zostały opisane w skryptach:

"Ochrona przed skażeniami, bazowanie oddziału lotniczego i lotniczo-technicznego" - nr bibl. 123779 oraz "Ochrona przed skażeniami oddziałów i związków taktycznych artylerii raketowej OPK" - nr bibl. 018113 a także w innych publikacjach, opracowaniach i instrukcjach z OPBMR.



III. DZIAŁANIE SYSTEMU WYKRYWANIA SKAŻEŃ W KORPUSIE OPK.

System wykrywania skażeń realizuje znaczną część przedsięwzięć z zakresu obrony przed skażeniami, a w szczególności: prognozowanie i rozpoznanie skażeń, powiadamianie wojsk o skażeniach oraz kontrolę stopnia skażenia ludzi, sprzętu bojowego i technicznego, środków materiałowych i produktów spożywczych.

1. Skład zadania systemu

System wykrywania skażeń stanowi zespół elementów występujących na wszystkich szczeblach dowodzenia wojsk korpusu OPK, zapewniających wykrywanie uderzeń jądrowych, chemicznych i skażeń oraz prognozowanie i analizę skażeń. System obejmuje:

- sieć wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń;
- organy w sztabach wszystkich szczebli dowodzenia do gromadzenia oraz opracowywania danych o skażeniach./OAS korpusu OPK i prt /sbrt/, szefowie zab. chem. oddziałów i ZT/.

System wykrywania skażeń korpusu OPK włączony jest w system wykrywania skażeń na terytorium kraju i stanowi jego składową część.

Włączenie systemu wykrywania skażeń korpusu OPK w jednolity system wykrywania skażeń na terytorium kraju polega na zorganizowaniu współdziałania i łączności między środkami analizy skażeń działającymi w korpusie OPK a środkami skażeń sąsiednich korpusów OPK, marynarki wojennej, okręgów wojskowych, wojewódzkich sztabów wojskowych oraz ośrodkiem analizy skażeń DW OPK.

Do podstawowych zadań systemu wykrywania skażeń należy:

- wykrywanie uderzeń jądrowych i określanie ich parametrów;
- wykrywanie uderzeń chemicznych i określanie miejsca, czasu i rodzaju użytego środka trującego;
- obserwacja przesuwania się obłoków promieniotwórczych po uderzeniach jądrowych oraz obłoków skażonego powietrza po uderzeniach chemicznych;
- gromadzenie danych o warunkach meteorologicznych potrzebnych do prognozowania skażeń;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych terenu i skażeń chemicznych;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej;

- wykrywanie w terenie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- gromadzenie i uogólnianie danych o rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- przeprowadzenie analizy prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- stałe meldowanie przełożonym oraz informowanie zainteresowanych komórek organów dowodzenia o prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń, a także o stopniu zagrożenia skażeniami terenu, ludzi, sprzętu, obiektów i środków materiałowych;
- informowanie o wykrytych uderzeniach jądrowych współdziałających organów systemu;
- opracowanie ^{wy}danych o sytuacji skażeń dla dowódcy korpusu i dowódców oddziałów i związków taktycznych w celu podjęcia decyzji o ochronie przed skażeniami.

a/ Organizacja zadania i zasady działania sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń korpusu OPK.

Sieć wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń organizuje się w celu uzyskania w określonym czasie niezbędnych danych o użyciu broni masowego rażenia i o skażeniach w rejonie obrony korpusu OPK.

Sieć wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń tworzą:

- służby dyżurne oddziałów /związków taktycznych/ wszystkich rodzajów wojsk korpusu OPK;
- posterunki obserwacji wzrokowej /obserwatorzy/ oraz patrole ogólnowojskowe, wystawiane siłami tych oddziałów i pododdziałów, w których nie ma etatowych sił do rozpoznania skażeń;
- posterunki obserwacji skażeń i patrole rozpoznania skażeń, organizowane siłami plutonów chemicznych, oddziałów /związków taktycznych/ oraz korpusu;
- patrole powietrznego rozpoznania skażeń pułków lotnictwa myśliwskiego i dowództwa korpusu OPK.

Ponadto z uwagi na możliwość wykorzystania stacji radiolokacyjnych, szczególnie zakresu centymetrowego, do określania parametrów wybuchów jądrowych i kierunków przemieszczania się obłoków promieniotwórczych, celowe jest włączenie do sieci wykrywania uderzeń jądrowych, chemicznych i skażeń

posterunków radiolokacyjnych wojsk radiotechnicznych korpusu, RSWP i SNR, znajdujących się w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów artylerii raketowej OPK, a także sprzętu radiolokacyjnego artylerii lufowej korpusu. Problem ten wymaga jeszcze opracowania pod względem technicznym i taktycznym.

Sieć wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń korpusu OPK wykonuje następujące zadania:

- określa i natychmiast przekazuje przełożonym parametry uderzeń jądrowych;
- wykrywa początek napadu chemicznego nieprzyjaciela i określa miejsce wykonania napadu i rodzaj użytych ST;
- określa kierunki przemieszczania się obłoków promieniotwórczych i podaje sygnały o skażeniach;
- wykrywa skażenia promieniotwórcze terenu i obecność środków trujących w rejonie swego działania;
- określa granice terenu skażonego oraz wielkość mocy dawki promieniowania w różnym czasie;
- określa stopień skażenia ludzi, środków ochrony przed skażeniami, sprzętu, środków materiałowych, obiektów i terenu;
- melduje przełożonym o sytuacji skażeń w rejonie obserwacji /rozpoznania/.

Zakres wykonywanych zadań przez poszczególne komórki sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń jest różny i zależy od charakteru tych komórek oraz ich wyposażenia.

Służby dyżurne w rejonach dyslokacji jednostek, dowództwa lub komendy wykrywają skażenia oraz są odpowiedzialne za ogłaszanie i odwoływanie alarmów o zagrożeniu skażeniami w jednostkach, w których nie organizuje się posterunków obserwacyjnych. Ponadto kontrolują one prace posterunków obserwacyjnych oraz sprawują nadzór nad realizacją nakazanych przez dowódcę jednostki przedsięwzięć wynikających z obserwacji wybuchów jądrowych i skażeń.

Posterunki obserwacji wzrokowej /obserwatorzy/ oraz patrole ogólnowojskowe, wykonujące jednocześnie zadania związane z obserwacją i rozpoznaniem skażeń, określają czasy i miejsca uderzeń jądrowych i chemicznych oraz kierunki przesuwania się obłoków promieniotwórczych i chemicznych. Mogą także przy odpowiednim ich wyposażeniu w określony sprzęt i przyrządy

rozpoznania skażeń, dokonywać pomiaru parametrów wybuchów jądrowych oraz mocy dawki promieniowania i indykacji środków trujących.

Posterunki obserwacji skażeń wystawia się z zasady przy stanowiskach dowodzenia oddziałów i związków taktycznych oraz SD korpusu OPK z etatowych sił rozpoznania skażeń plutonów chemicznych. Część tych sił wykorzystuje się jako patrole rozpoznania skażeń.

Z uwagi na posiadane wyposażenie i siły posterunki obserwacji skażeń organizowane przez pododdziały chemiczne zdolne są do wykonywania wszystkich zadań związanych z obserwacją skażeń. Stanowią więc one zasadnicze źródło danych o parametrach uderzeń jądrowych niezbędnych do prognozowania skażeń, a także o warunkach meteorologicznych w przysiemnej warstwie atmosfery, wykorzystywanych do prognozowania i oceny sytuacji chemicznej.

Podstawowe zadanie w zakresie rozpoznania skażeń terenu wykonują patrole rozpoznania skażeń. Dostarczają one danych o rzeczywistej sytuacji skażeń w rozpoznawanych rejonach i na drogach oraz określają granice terenu skażonego i drogi obejścia. Dokonują pomiaru stopnia skażenia sprzętu terenu i obiektów.

Zadanie wykonywane przez patrole rozpoznania skażeń winny być uzgadniane wspólnie z odnośnymi powiatowymi sztabami wojskowymi przez sztaby oddziałów /ZT/ organizujących patrole dla najefektywniejszego wykorzystania wszystkich sił rozpoznania skażeń, działających na terenie danego powiatu.

Rozpoznanie skażeń terenu na dużych obszarach dla potrzeb sztabów, oddziałów i związków taktycznych, wszystkich rodzajów wojsk OPK oraz dla potrzeb dowództwa korpusu OPK i wojsk obrony terytorium kraju prowadzą patrole powietrznego rozpoznania skażeń na śmigłowcach lub samolotach słabosilnikowych /np. TS-8/.

Siłami i środkami do powietrznego rozpoznania skażeń dysponują pułk lotnictwa myśliwskiego, które mają z zasady przystosowany jeden samolot z przeszkoloną załogą do powietrznego rozpoznania skażeń oraz dowództwo korpusu w postaci etatowego klucza śmigłowców.

Patrole powietrznego rozpoznania skażeń rozpoznają drogi marszu, drogi dowozu i ewakuacji, rejony rozmieszczenia wojsk, lotniska, rejony uderzeń jądrowych, strefy skażeń promieniotwórczych itp.

Patrole powietrznego rozpoznania skażeń pułków lotnictwa myśliwskiego i dowództwa korpusu OPK prowadzą rozpoznanie w sektorach rozpoznania skażeń, wyznaczonych przez sztab korpusu, który jest organizatorem rozpoznania powietrznego skażeń. Sektory te powinny obejmować łącznie cały rejon obrony korpusu OPK z wyjątkiem obszarów, na których powietrzne rozpoznanie skażeń prowadzone jest innymi siłami i środkami, np. przez OW, czy też Marynarkę Wojenną. Przy organizacji współdziałania korpusu OPK z okręgiem wojskowym, marynarką wojenną i woje- wódzkimi sztabami wojskowymi należy uzgodnić także zasadnicze problemy związane z prowadzeniem powietrznego rozpoznania skażeń i przekazywania wyników tego rozpoznania w poszczegól- nych relacjach współdziałania.

Ilość komórek sieci wykrywania uderzeń jądrowych i che- micznych oraz skażeń korpusu OPK, rozmieszczenie tych komórek i zakres wykonywanych przez nie zadań, a także organizacja łącz- ności i współdziałania między nimi powinny zapewnić napływ wszystkich danych o zastosowaniu przez nieprzyjaciela BMR w rejonie obrony korpusu OPK, niezbędnych do przeprowadzania prognozowania i oceny sytuacji skażeń oraz podjęcia niezbęd- nych decyzji w celu maksymalnego zmniejszenia wpływu sytuacji skażeń na działania bojowe wojsk korpusu OPK.

Dane o powstałych skażeniach napływające w sieci wykry- wania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń, winny umożliwić ośrodkom analizy skażeń wojsk radiotechnicznych i ośrodkowi analizy skażeń korpusu na określenie rzeczywistej sytuacji skażeń w granicach rejonu obrony korpusu i okresowe jej uaktualnianie.

Dowódca korpusu OPK, dowódcy oddziałów i związków tak- tycznych oraz szefowie służb powinni uwzględniać wpływ ska- żeń przy wypracowaniu decyzji i planowaniu oraz realizacji przedsięwzięć organizacyjno-obronnych.

b/ Skład, rozmieszczenie i zadania organów do gromadzenia i opracowywania danych o skażeniach w korpusie OPK.

Organami powołanymi do gromadzenia i opracowywania da- nych o skażeniach dla potrzeb dowództwa i sztabu korpusu OPK oraz dowódców i sztabów oddziałów i związków taktycznych są ośrodki analizy skażeń.

W korpusie OPK ośrodki analizy skażeń występują etatowo w sztabie korpusu oraz w pułkach radiotechnicznych /sbrt/.

Skład ośrodka analizy skażeń korpusu OPK przedstawia się następująco:

- kierownika ośrodka;
- starszy pomocnik kierownika ośrodka;
- pomocnicy kierownika ośrodka;
- starsi rachmistrze-planszeciści;
- rachmistrze-planszeciści;
- wyposażenie techniczne i środki łączności.

Podobny skład mają ośrodki analizy skażeń pułków radiotechnicznych /sbrt/.

Ośrodek analizy skażeń KOPK organizuje pracę na SD korpusu w sali specjalnie przeznaczonych dla potrzeb tego ośrodka, w której znajduje się:

- planszet aktualnego stanu pogody;
- planszet sytuacji skażeń;
- urządzenie i aparatura łączności w miejscach roboczych osób funkcyjnych.

Ponadto w sali OAS mogą znajdować się urządzenia do automatyzowania procesu analizy skażeń /np. MARAKI/.

Ośrodki analizy skażeń pułków radiotechnicznych /sbrt/ pracują z zasady na połączonych stanowiskach dowodzenia, rozwiniętych na bazie sił i środków tych pułków /sbrt/.

Na połączonych stanowiskach dowodzenia rozwijanych na bazie batalionów radiotechnicznych nie ma etatowych ośrodków analizy skażeń; ośrodki takie można jednak zorganizować, jeśli zachodzi potrzeba, włączając w nich do pracy szefów zabezpieczenia chemicznego oddziałów /związków taktycznych/ posiadających swoje stanowiska dowodzenia na danych PSD.

Takie nietatowe ośrodki analizy skażeń mogą być organizowane na cały okres realizacji dowodzenia oddziałami /związkami taktycznymi/ z danego PSD lub tylko w czasie zmasowanych uderzeń bronią masowego rażenia.

Do zasadniczych zadań ośrodków analizy skażeń należy:

- gromadzenie danych o parametrach wybuchów jądrowych oraz o rejonach użycia broni chemicznej;
- prognozowanie stref skażeń promieniotwórczych i wykonanie obliczeń w celu przygotowania danych do powiadamiania o za-

- grożeniu skażeniami i określanie przewidywanego napromienienia oddziałów i pododdziałów;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej;
 - prognozowanie rozmiarów i charakteru skażeń chemicznych;
 - informowanie zainteresowanych dowódców i sztabów o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz o prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń;
 - przekazywanie danych o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz sytuacji skażeń do nadrzędnych i współdziałających ośrodków analizy skażeń;
 - gromadzenie i uogólnienie wyników powietrznego i naziemnego rozpoznania skażeń promieniotwórczych oraz rozpoznania skażeń chemicznych, a także wykonywanie obliczeń i przeprowadzanie analizy rzeczywistej sytuacji skażeń;
 - opracowywanie wniosków i propozycji dla dowódców i sztabów /korpusu, oddziałów i ZT/, dotyczących najlepszych wariantów ochrony wojsk przed skażeniami;
 - zbieranie danych o kierunkach przemieszczania się obłoków promieniotwórczych;
 - zbieranie opracowywanych danych o warunkach meteorologicznych w górnych i przyziemnych warstwach atmosfery;
 - prowadzenie map /planszetów/ skażeń promieniotwórczych i chemicznych.

Ponadto ośrodki analizy skażeń dokonują również prognozowanie i oceny straty oraz zniszczeń i pożarów po uderzeniach bronią jądrową.

2. Praca ośrodków analizy skażeń.

Pracę ośrodka analizy skażeń korpusu OPK kieruje szef wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu, a pracą ośrodków analizy skażeń pułków radiotechnicznych /sbrt/ - szefowie zabezpieczenia chemicznego tych oddziałów.

Jeśli na PSD organizuje się nieetatowy ośrodek analizy skażeń, to kierownictwo ośrodka przyjmuje szef zabezpieczenia chemicznego jednego z oddziałów /ZT/ posiadających swoje SD na tym PSD, zgodnie z zasadami Regulaminu Służby Wewnętrznej Sił Zbrojnych PRL.

Jeżeli nie organizuje się nieetatowych ośrodków analizy skażeń na PSD, na których nie ma OAS oddziałów wojsk radiotechnicznych, wówczas szefowie zabezpieczenia chemicznego poszczególnych oddziałów /ZT/, działających w strefach odpowiedzialności tych PSD zobowiązani są dokonywać prognozowania i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych w zakresie własnych potrzeb.

Uwzględnia się przy tym tylko te uderzenia jądrowe i chemiczne, które ze względu na skażenia promieniotwórcze terenu /a w lotnictwie również skażenia przestrzeni powietrznej/ lub oddziaływanie obłoków skażonego powietrza, stwarzają zagrożenie dla pododdziałów i innych elementów ugrupowania bojowego danego oddziału /związku taktycznego/, którego szef zabezpieczenia chemicznego prowadzi prognozowanie i ocenę sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych.

Ośrodki analizy skażeń działające na PSD korpusu OPK otrzymują dane o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz skażeniach:

- z sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń oddziałów i związków taktycznych korpusu OPK, działających w strefie odpowiedzialności danego PSD poprzez szefów zabezpieczenia chemicznego wymienionych oddziałów i związków taktycznych;
- z posterunków radiolokacyjnych /brt/ przekazujących dane o sytuacji powietrznej na dane PSD;
- z ośrodków analizy skażeń korpusu OPK;
- z ośrodków analizy skażeń współdziałających z OAS PSD, tj. powiatowych sztabów wojskowych, flotylli obrony wybrzeża itp.;

Meldunki i informacje o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz skażeniach przekazywane są do ośrodków analizy skażeń telefonicznie, telegraficznie lub przez radio w postaci zakodowanej zgodnie z "Instrukcją o maskowaniu treści meldunków i informacji w systemie wykrywania skażeń na terytorium kraju" - Sygn. Chem. 216/70. Ośrodki analizy skażeń na PSD po otrzymaniu meldunków wykonują następujące czynności:

- rozkodowują i ewidencjonują otrzymane meldunki;
- identyfikują dane przez porównanie meldunków otrzymanych z różnych źródeł;
- określają współrzędne uderzeń jądrowych, uzupełniają i uśredniają dane otrzymane z kilku posterunków lub ośrodków;

- selekcionują i eliminują powtarzające się dane;
- wpisują dane o uderzeniach do dzienników ewidencyjnych;
- przekazują opracowane dane do ośrodka analizy skażeń korpusu OPK i ośrodków współdziałających.

Ponadto ośrodki analizy skażeń działające na PSD korpusu OPK wykorzystują uzyskane dane o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz skażeniach do uprzedzania o zagrożeniu skażeniami oddziałów i pododdziałów korpusu OPK w przypadkach nie cierpiących zwłoki, do prognozowania i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej oraz uprzedzania załóg samolotów, do oceny sytuacji chemicznej i powiadamiania o niebezpieczeństwie oddziaływania obłoków skażonego powietrza, a także do prowadzenia mapy /planszetu/ rzeczywistych skażeń.

Z wymienionych powyżej zadań wykonywanych przez ośrodki analizy skażeń działające na poszczególnych PSD, jako podstawowe i specjalistyczne, traktuje się prognozowanie i ocenę sytuacji skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej i opracowywanie danych o rzeczywistej sytuacji skażeń.

W związku z wykonywaniem prognozowania skażeń promieniotwórczych terenu, a szczególnie przestrzeni powietrznej, bardzo istotne znaczenie będzie miało uzyskiwanie i analizowanie przez OAS danych o kierunkach przemieszczania się obłoków promieniotwórczych. Podstawowym źródłem tego typu informacji będą postępowania radiolokacyjne.

Prognozowanie skażeń promieniotwórczych terenu w granicach rejonu obrony korpusu OPK oraz uprzedzanie o zagrożeniu skażeniami oddziałów i związków taktycznych korpusu i komórek współdziałających należy do podstawowych zadań ośrodka analizy skażeń dowództwa korpusu OPK. Ośrodek ten wykonuje wszystkie obliczenia związane z prognozowaniem i oceną sytuacji skażeń oddzielnie dla każdego pododdziału /np. doar, RLP/ czy obiektu /np. lotniska/ włącznie. Dla przyspieszenia dokonywanych obliczeń i usprawnienia pracy OAS wykorzystuje się często elektroniczną technikę obliczeniową /np. program "Ślad" - EMC ZAM-41/.

Wraz z podaniem sygnału o zagrożeniu skażeniami oddziałom /związkom taktycznym/ lub pododdziałom przekazywana jest najczęściej decyzja dowódcy korpusu OPK do dalszych działań w warunkach skażeń.

3. Zasady współdziałania.

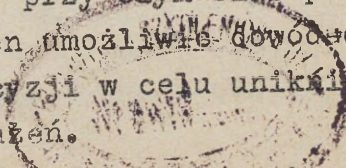
Zorganizowanie współdziałania pomiędzy elementami systemu wykrywania skażeń w ramach korpusu OPK oraz z innymi elementami systemu na terytorium kraju i w wojskach operacyjnych, przebywających w rejonie obrony korpusu, a także z odnośnymi komórkami systemu obrony powietrznej państw sąsiednich pozwala osiągnąć szereg istotnych celów, usprawniających skuteczne działanie wszystkich współdziałających ze sobą systemów wykrywania skażeń i ich elementów.

Współdziałanie obejmuje wymianę informacji oraz danych pomiędzy ośrodkami analizy skażeń /stacjami obliczeniowo-analitycznymi skażeń, sztabami/ o uderzeniach bronią masowego rażenia, o sytuacji skażeń i o zagrożeniu skażeniami /przekazywanie sygnałów uprzedzania o zagrożeniu skażeniami/, oraz koordynację działania podległych sił w celu najefektywniejszego ich wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami współdziałania ośrodek analizy skażeń korpusu OPK współdziała z ośrodkiem analizy skażeń dowództwa okręgu wojskowego, marynarki wojennej /tylko KOPK na kier. nadmorskim/, wojewódzkich sztabów wojskowych i odnośnymi komórkami systemu obrony powietrznej państw sąsiednich oraz ze stacjami obliczeniowo-analitycznymi wojsk operacyjnych działających w rejonie obrony korpusu OPK, Ośrodki analizy skażeń pułku radiotechnicznego /sbrt/ współdziałają z OAS dowództwa floty i obrony wybrzeża oraz z OAS wojskowych sztabów terenowych, znajdujących się w rejonie ich odpowiedzialności.

4. Zabezpieczenie systemu.

Jako kryterium sprawności działania systemu wykrywania skażeń można przyjąć czas trwania obiegu informacji o uderzeniach BMR i skażeniach, przetwarzania tych informacji oraz przekazywania ich zainteresowanym komórkom dowodzenia i kierowania. Należy przy tym podkreślić, że dowództwa i sztaby powinny otrzymać od środków analizy skażeń /szefów zabezpieczenia chemicznego/ pełny obraz aktualnej sytuacji skażeń w rejonach działań pododdziałów oddziałów i związków taktycznych, przy czym czas przekazywania wspomnianych informacji powinien umożliwić dowódcom podjęcie lub skorygowanie określonych decyzji w celu uniknięcia lub maksymalnego zmniejszenia skutków skażeń.



a/ Zabezpieczenie łączności.

Sprawność systemu wykrywania skażeń w dużym stopniu od zabezpieczenia łączności dla potrzeb systemu.

Z posterunkami obserwacji skażeń /patrolami rozpoznania skażeń/ organizuje się oddzielne sieci przewodowe /radiowe/ na szczeblu posterunek /patrol/ - stanowisko dowodzenia pododdziału, oddziału lub ZT /ośrodek analizy skażeń/.

Meldunki o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz skażeniach przekazywane są z pododdziałów /doar, dtar, brt itd./ na SD oddziału lub PSD /do OAS/ natychmiast dostępnymi środkami łączności na hasło "POWIETRZE". Meldunki te podlegają kodowaniu zgodnie z "Instrukcją o maskowaniu treści meldunków i informacji w systemie wykrywania skażeń na terytorium kraju i w wojskach operacyjnych" - sygn. chem. 216/70.

Ośrodki analizy skażeń PSD przekazują wymienione wyżej meldunki na analogicznych zasadach do ^{korpusu OPK} OAS kanałami łączności przewodowej lub radiowej. Głównie jednak do tego celu wykorzystuje się specjalnie wydzielony w relacji KOPK - PSD dla potrzeb systemu wykrywania skażeń kanał łączności telegraficznej.

Uprzedzanie oddziałów /związków taktycznych/ i pododdziałów o zagrożeniu skażeniami organizuje korpus OPK przy wykorzystaniu sieci radiowych powiadamiania i ostrzegania. Poszczególne RLP, pl, spa i PSD posiadają odbiorniki radiowe włączone w wymienione sieci.

Przekazywanie przez korpus OPK informacji o uderzeniach jądrowych i zagrożeniach skażeniami do dowództw i sztabów związków wojsk lądowych, wojewódzkich komitetów obrony i niektórych powiatowych komitetów obrony oraz innych zainteresowanych instytucji odbywa się w zorganizowanej w korpusie sieci radiowej ostrzegania o zagrożeniu z powietrza wymienionych komórek organizacyjnych.

Dane o uderzeniach BMR i skażeniach przekazywane są między sąsiednimi korpusami i korpusami /dywizjami/ OPK państw sąsiednich przy wykorzystaniu łączności radiowej i przewodowej współdziałania i wzajemnego powiadamiania.

Przekazywanie informacji o uderzeniach BMR i skażeniach w relacji OAS KOPK - OAS CSD ~~DW~~OPK odbywa się kanałami łączności przewodowej, przeznaczonymi do zabezpieczenia pracy grupy operacyjnej oraz kanałami łączności radiowej.

b/ Zabezpieczenie meteorologiczne systemu.

Znajomość sytuacji meteorologicznej w przyziemnych i w górnych warstwach atmosfery jest koniecznym warunkiem sprawnej działalności ośrodków analizy skażeń w zakresie prognozowania skażeń.

Dane o przyziemnych warunkach meteorologicznych dostarczają ośrodkom analizy skażeń /szefom zabezpieczenia chemicznego/ posterunki obserwacji skażeń /patrole rozpoznania skażeń/ organizowane siłami plutonów chemicznych z oddziałów i związków taktycznych rodzajów wojsk korpusu OPK.

Dane o średnich wiatrach w górnych warstwach atmosfery ustala się na podstawie pomiarów dokonywanych przez stacje meteorologiczne na obszarze kraju, w wojskach rakietowych i artylerii oraz lotnictwie i marynarce wojennej. Opracowaniem tych danych w postaci komunikatów "MET-PAT" zajmuje się Centralne Biuro Hydro-meteorologiczne Sił Zbrojnych, które wymienione komunikaty przesyła 4-6 razy na dobę /a o wiatrach prognozowanych 1-2 razy na dobę/ do biura meteorologicznego centralnego stanowiska dowodzenia wojsk obrony powietrznej kraju. Stąd komunikaty "MET-PAT" przekazywane są do ośrodków analizy skażeń korpusów OPK, które przekazują je z kolei do ośrodków analizy skażeń oddziałów radiotechnicznych i innych komórek dokonujących prognozowania skażeń oraz do ośrodków analizy skażeń OW.

Dane meteorologiczne ewidencjonuje się według ustalonych zasad.

IV. OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI STANOWISKA DOWODZENIA KORPUSU OPK

Stanowisko dowodzenia korpusu OPK oraz poszczególne PSD mogą zostać skażone w wyniku uderzeń BMR nieprzyjaciela bezpośrednio na te stanowiska lub na inne obiekty niszczone tą bronią.

Ochrona przed skażeniami stanowiska dowodzenia korpusu OPK powinna zapewnić nieprzerwane dowodzenie wojskami korpusu OPK /oddziałami, związkami taktycznymi/ w warunkach skażeń obiektów SD środkami trującymi lub promieniotwórczymi. Cel ten osiąga się przez urządzenie SD /PSD/ w schronach podziemnych z urządzeniami filtrów-wentylacyjnymi .

Bezpośrednią kontrolę nad realizacją wszystkich przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami SD korpusu OPK sprawuje szef wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu. Sposoby i terminy ^{realizacji} tych przedsięwzięć określa się w opracowywanych przez sztab korpusu OPK dokumentach dotyczących OPBMR. Rozpatrywane przedsięwzięcia obejmują:

- prowadzenie obserwacji skażeń w rejonie SD;
- przekazywanie sygnałów powiadomienia o skażeniach na SD;
- wykorzystanie środków ochrony przed skażeniami przez personel SD;
- kontrolę napromienienia i skażenia ludzi znajdujących się lub przebywających na SD;
- zaopatrywanie dowództwa i sztabu korpusu w sprzęt i środki ochrony przed skażeniami;
- sposoby i miejsca prowadzenia likwidacji skażeń przez personel SD i pododdziały zabezpieczające.

Dla zabezpieczenia realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami SD korpusu OPK wykorzystuje się pluton chemiczny KOPK.

W przypadku kiedy stanowisko dowodzenia rozmieszcza się w budynkach lub w ukryciach nie wyposażonych w urządzenia filtrów-wentylacyjne - organizuje się pracę obsady w indywidualnych środkach ochrony na zmiany lub, w wypadku silnego skażenia dowodzenie wojskami przejmuje zapasowe stanowisko dowodzenia.

V. PRACA DOWÓDCY, SZTABU I SZEFA WYDZIAŁU ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO KORPUSU OPK PRZY ORGANIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI

Dowódca korpusu OPK jest odpowiedzialny za organizację ochrony przed skażeniami i stałą gotowość wojsk korpusu do działań w warunkach skażeń.

Ochronę przed skażeniami dowódca korpusu OPK organizuje w ramach obrony przed bronią masowego rażenia. Zasadnicze przedsięwzięcia w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia ustala dowódca korpusu w czasie wypracowywania decyzji. Uczestniczą w tym oficerowie sztabu oraz szefowie rodzajów wojsk i służb, którzy przygotowują dane na podstawie analizy i szeregu obliczeń do podjęcia przez dowódcę korpusu OPK optymalnej decyzji. Organizatorem pracy w tym zakresie jest szef sztabu korpusu OPK.

W zależności od potrzeb i sytuacji dowódca korpusu OPK powinien przed podjęciem decyzji wydać wytyczne do opracowania propozycji meldunków przez oficerów sztabu i szefów służb w tym i przez szefa wydziału zabezpieczenia chemicznego /w zakresie ochrony przed skażeniami/. Wytyczne mogą dotyczyć:

- ilości, mocy i rodzajów przypuszczalnych /wykonanych/ uderzeń jądrowych w rejonie obrony korpusu OPK;
- rejonów i obiektów, na które mogą być //zastąły/ wykonane uderzenia bronią jądrową lub chemicznymi;
- przypuszczalnych /istniejących/, z uwzględnieniem kierunków przemieszczania się obłoków promieniotwórczych, rejonów najbardziej zagrożonych skażeniami;
- organizacji systemu wykrywania skażeń w korpusie;
- przygotowania wojsk korpusu do działań w warunkach skażeń oraz możliwości likwidacji skażeń.

Ocena skażeń /przewidywanych i istniejących/ stanowi jeden z czynników, które bierze się jako podstawę przy określaniu optymalnego ugrupowania bojowego oraz przypuszczalnych wariantów działania wojsk korpusu OPK.

Propozycji opracowanych przez szefa wydziału zabezpieczenia chemicznego, dowódca korpusu może wysłuchiwać osobiście lub polecić przedstawienie ich szefowi sztabu korpusu.

Po podjęciu i zatwierdzeniu przez dowódcę wojsk OPK decyzji dowódcy korpusu, sztab korpusu przystępuje do planowania działań bojowych oraz organizacji ich zabezpieczenia.

Jednym z podstawowych dokumentów planowania w sztabie korpusu OPK jest plan działań bojowych korpusu OPK. Opracowuje go wydział operacyjny korpusu z udziałem szefów rodzajów wojsk i służb. Częścią składową planu działań bojowych korpusu OPK jest plan obrony korpusu OPK przed bronią masowego rażenia.

Dokument ten opracowuje sztab korpusu OPK w formie graficznej na mapie 1 : 500 000 z legendą. Stanowi on podstawowy dokument planowania i realizacji wszelkich przedsięwzięć w zakresie OPBMR w korpusie OPK.

Podstawą do opracowania przez sztab korpusu planu obrony przed bronią masowego rażenia są wytyczne dowódcy korpusu w zakresie bojowego zabezpieczenia działań i zarządzenie do organizacji obrony przed bronią masowego rażenia^a wojsk OPK przesłane korpusowi najczęściej w postaci wyciągu. Plan OPBMR opracowuje się według etapów osiągnięcia gotowości bojowej korpusu OPK. Szef wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu OPK opracowuje wszystkie zagadnienia planu obrony przed bronią masowego rażenia, wchodzące w zakres ochrony przed skażeniami.

W szczególności w planie OPBMR opracowuje się następujące zagadnienia:

- cel obrony przed bronią masowego rażenia OPK;
- ugrupowanie wojsk korpusu OPK /stanowiska, lotniska, pozycje zasadnicze i zapasowe/;
- obowiązujące sygnały powiadamiania o skażeniach;
- skład i zadania systemu wykrywania skażeń w korpusie OPK;
- sposób likwidacji skutków użycia BMR /w tym organizacja likwidacji skażeń/;
- wyposażenia wojsk korpusu OPK w sprzęt chemiczny, wielkości zapasów, urzutowanie;
- rodzaje meldunków z zakresu OPBMR i terminy ich składania.

Plan obrony przed bronią masowego rażenia korpusu OPK zatwierdza dowódca korpusu, a podpisują szef sztabu korpusu i szef wydziału zabezpieczenia chemicznego.

W oparciu o plan OPBMR sztab korpusu opracowuje zarządzenie do organizacji obrony wojsk korpusu OPK przed bronią masowego rażenia. W tym dokumencie podaje się sposoby i terminy realizacji przez oddziały /ZT/ wszystkich przedsięwzięć z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia w poszczególnych stop-

niach gotowości bojowej przy uwzględnieniu sposobów przechodzenia do określonych stopni gotowości bojowej. Zarządzenie do organizacji OPBMR podpisuje szef sztabu i szef wydziału zabezpieczenia chemicznego. Wyciągi z tego dokumentu rozesłane do wszystkich oddziałów i związków taktycznych wojsk korpusu OPK stanowią wraz z wytycznymi dowódców, podstawę do planowania i realizacji przedsięwzięć OPBMR w tych oddziałach /związkach taktycznych/.

Kontrolę nad realizacją przedsięwzięć z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia sprawuje dowódca korpusu OPK poprzez sztab korpusu, a w tym z zakresu ochrony przed skażeniami - przez szefa wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu.

Oprócz zadań związanych z opracowywanym przez sztab korpusu OPK planem i zarządzeniem OPBMR oraz kontrolą realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami, do obowiązków szefa wydziału zabezpieczenia chemicznego korpusu OPK należy:

- kierowanie pracą wydziału zabezpieczenia chemicznego i ośrodka analizy skażeń korpusu;
- kierowanie działaniem plutonu chemicznego dowództwa korpusu w zakresie rozpoznania i likwidacji skażeń;
- dowodzenie kluczem śmigłowców do rozpoznania skażeń dowództwa korpusu OPK w zakresie prowadzenia rozpoznania skażeń;
- kontrola działalności służb i pododdziałów chemicznych w oddziałach i związkach taktycznych korpusu OPK;
- informowanie dowódcy i sztabu korpusu o sytuacji skażeń w rejonie obrony korpusu;
- zaopatrywanie dowództwa i sztabu korpusu w sprzęt i materiały wojsk chemicznych, prowadzenie ewidencji tego sprzętu i materiałów znajdujących się w korpusie i w oddziałach /związkach taktycznych korpusu/ oraz składanie zapotrzebowań do OW na brakujące, w stosunku do tabel należności, sprzęt i materiały chemiczne;
- składanie meldunków i sprawozdań wynikających z całokształtu działalności swej służby.

Należy nadmienić, że wymienione wyżej obowiązki i zadania realizowane są praktycznie przez cały wydział zabezpieczenia chemicznego korpusu OPK, kierowany przez szefa tego wydziału.

VI. ZAKOŃCZENIE

W treści niniejszego skryptu pominięte zostały całkowicie lub tylko zaasygnalizowane niektóre, bardzo jednak istotne dla ochrony wojsk przed skażeniami, problemy, jak chociażby problem rozbudowy inżynieryjnej, czy kontroli napromienienia, a także problem likwidacji skażeń.

Z uwagi na podkreślony już we wstępie stacjonarny charakter działań wojsk korpusu OPK i wynikające stąd niebezpieczeństwo długotrwałego przebywania tych wojsk w strefach skażeń promieniotwórczych - zagadnienie rozbudowy inżynieryjnej, a w tym budowy schronów i innych ukryć do zbiorowej ochrony przed skażeniami, nabiera w rozpatrywanym przypadku znaczenia szczególnego. Wiąże się z tym również problem jak najlepszego przygotowania sprzętu, tak pod względem konstrukcji, jak i różnego wyposażenia dodatkowego, aby sprzęt ten zastępował funkcje indywidualnych środków ochrony przed skażeniami dla załóg, znajdujących się wewnątrz bez względu na charakter skażeń.

Zagadnienia zbiorowej ochrony przed skażeniami można szczegółowo rozpatrywać na szczeblu taktycznym, konfrontując ze sobą istniejący stan faktyczny, wymaganie w tym względzie i wreszcie możliwości ich realizacji. Stąd też zostały one przedstawione w opracowaniach, dotyczących ochrony przed skażeniami oddziałów /ZT/ poszczególnych rodzajów wojsk korpusu OPK. Tym też można wytłumaczyć pominięcie w niniejszym skrypcie problemów zbiorowej ochrony przed skażeniami.

Podobnie przedstawiają się przedsięwzięcia związane z likwidacją skażeń. Oddziały i związki taktyczne rodzajów wojsk korpusu OPK prowadzą w zasadzie likwidację skażeń własnymi siłami przy wykorzystaniu pododdziałów chemicznych. Należy jednak zdać sobie sprawę z trudności w realizacji tego przedsięwzięcia, szczególnie w pododdziałach wojsk radiotechnicznych OPK, które nie posiadają na dzień dzisiejszy etatowych pododdziałów chemicznych. Dlatego też przy opracowywaniu wytycznych w zakresie likwidacji skażeń przez korpus OPK trzeba podjąć wszelkie środki dla zapewnienia możliwości wykonania w razie potrzeby likwidacji skażeń przez skażone oddziały /związki taktyczne/ i pododdziały, zgodnie z wytycznymi. /Wykorzystanie plutonów chemicznych innych oddziałów, uzgodnienie pomocy ze strony sił OTK itp./.

Całkowite zabiegi specjalne mogą być prowadzone tylko na rozkaz dowódcy korpusu OPK i w czasie określonym przez dowódcę korpusu.

LITERATURA:

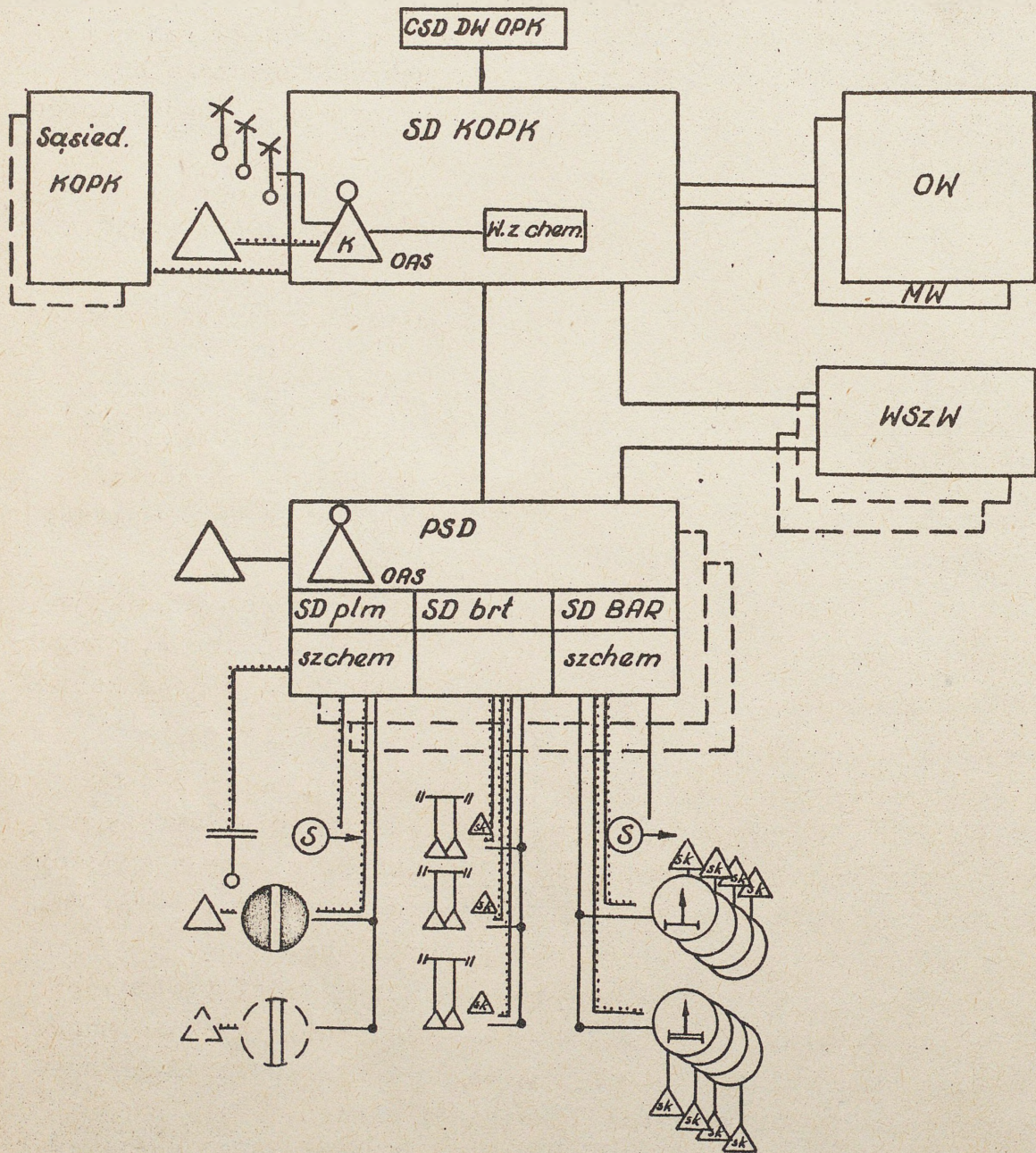
1. "Instrukcja o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia" - wyd.Szt.Gen. 389/66.
2. "Instrukcja o działaniu systemu wykrywania skażeń na terytorium kraju" - Chem. 180/68.
3. "Instrukcja o działaniu systemu wykrywania skażeń w wojskach operacyjnych" - Chem. 179/68.
4. "Biuletyn Informacyjny nr 2 /92/".
5. mjr mgr inż. T. Stawny: - "Ochrona przed skażeniami oddziałów i związków taktycznych artylerii raketowej OPK". /Skrypt/ ASG 1971 r.
6. Ochrona lotniczych oddziałów wojsk OPK przed skażeniami /podręcznik/ - PK 283/68.
7. płk dr A. Przeniczny: "Korpus obrony powietrznej kraju" - ASG 1968 r.
8. "Organizacja łączności w korpusie OPK" - DW OPK.
9. "System dowodzenia obroną powietrzną kraju" OPK 453/71.

Wykonano w 30 egz.

Egz.Nr 1-30 B.Tajna
Wykon. płk Stawny
Druk. J.J. dn. 21.11.72 r.
Nr ks. 01632/03444/WW
Kor. W.S.

SYSTEM WYKRYWANIA SKAŻEŃ KORPUSU OPK. (variant)

Eqz nr...
nr po: 03445/III



Przekazywanie danych
w systemie wykrywania skażeń

Нук и 80eqz
Eqz nr 1-30 BT

Załącznik nr 2

MELDUNEK * PROPOZYCJE SZEFA WYDZIAŁU ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO KORPUSU OPK DO OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI
/przykład/

Działania wojenne mogą rozpocząć się bez zastosowania broni masowego rażenia w warunkach ciągłego zagrożenia obustronnego jej użycia.

Należy sądzić, że w wypadku przejścia do działań z użyciem BMR 40-60% uderzeń jądrowych mogą stanowić uderzenia naziemne.

Istnieją możliwości użycia przez nieprzyjaciela środków trujących, a szczególnie Vx i sarinu.

Obiektami uderzeń bronią masowego rażenia mogą być w pierwszej kolejności oddziały, pododdziały i inne elementy ugrupowania bojowego 5 korpusu OPK oraz obiekty wojskowe i administracyjno-gospodarcze, przeprawy na rzekach ODRA i WISŁA, rejonu ześrodkowania i kolumny oddziałów wojsk lądowych w rejonie obrony korpusu.

W wyniku naziemnych uderzeń jądrowych część oddziałów korpusu może znaleźć się w strefach silnych i niebezpiecznych skażeń, co będzie miało duży wpływ na działania bojowe korpusu.

Duże masywy leśne, pokrywające znaczną część rejonu obrony 5 KOPK, stwarzają zagrożenie pożarami dla poszczególnych elementów jego ugrupowania, a jednocześnie będą znacznie zmniejszały zasięg obłoków skażonego powietrza oraz powodowały zastoje par ST po uderzeniach bronią chemiczną.

- Dla ochrony przed skażeniami 5 korpusu OPK proponuje:
- przygotować oddziały /ZT/ i pododdziały do wykonania manewru w celu wyjścia ze stref silnych i niebezpiecznych skażeń oraz przeprowadzenie likwidacji skażeń;
 - wykonać niezbędne przedsięwzięcie dla stworzenia możliwości długotrwałych działań oddziałów i pododdziałów w warunkach skażeń;
 - prowadzić obserwację i rozpoznanie skażeń, wykorzystując do tego celu służby dyżurne oddziałów, drużyny rozpoznania skażeń plutonów chemicznych oraz siły nieetatowe; i w czasie

- marszów oddziałów /pododdziałów/ wykorzystywać dodatkowo dane o uderzeniach jądrowych i o sytuacji skażeń na drogach marszu z powiatowych sztabów wojskowych;**
- siły i środki powietrznego rozpoznania skażeń wykorzystywać dla potrzeb korpusu i oddziałów korpusu oraz wojsk 1 A i MW na obszarze nie objętym powietrznym rozpoznaniem skażeń prowadzonym przez 1 A i MW; strefy rozpoznania dla korpusu i oddziałów lotniczych wyznaczyć po przyjęciu nowego ugrupowania korpusu;
 - na SD korpusu i na poszczególnych PSD prowadzić analizę i ocenę sytuacji skażeń promieniotwórczych przez ośrodki analizy skażeń;
 - zwiększyć ilość zapasów sprzętu i materiałów chemicznych w oddziałach /ZT/ najbardziej oddalonych od źródeł zaopatrzenia; dotyczy to 3 BAR OPK i 7 pa OPK;
 - przeprowadzić kontrolę sprawności masek przeciwgazowych w dowództwie korpusu oraz w oddziałach i ZT;
 - obniżyć jednorazową dawkę dopuszczalną do 25 R /dla personelu latającego - do 12 R/;
 - likwidację skażeń, w zależności od sytuacji, prowadzić na stanowiskach, pozycjach i lotniskach oraz na PZS i na drogach marszu siłami i środkami własnymi lub siłami OTK;
 - uaktualnić z 1 A, MW i WSZW zasady wzajemnego przekazywania danych o wybuchach jądrowych i o sytuacji skażeń oraz udzielenia pomocy przy likwidacji skażeń.

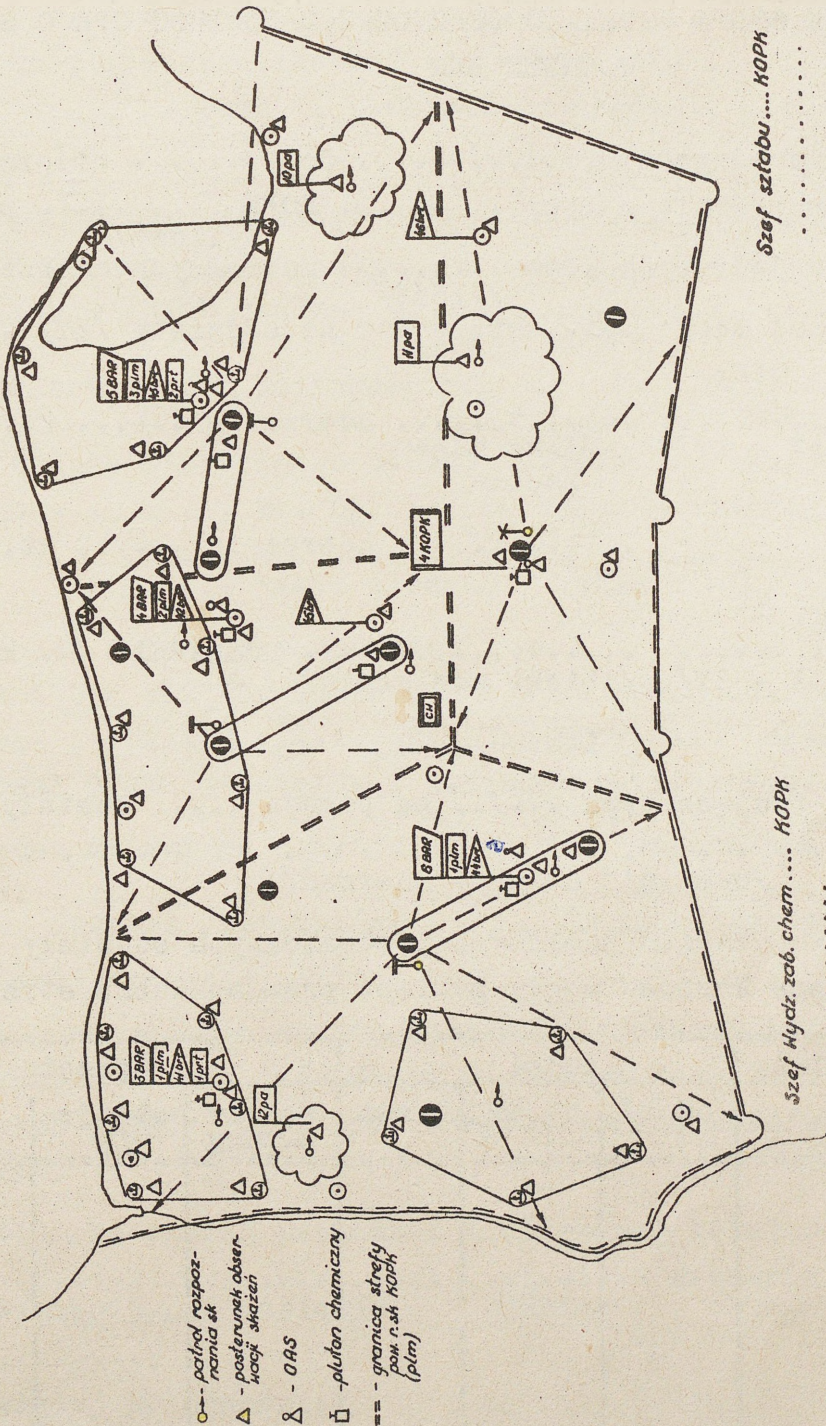
Załącznik nr 3

Eqz. nr
Nr poz. 05446/uu

PLAN OBRONY KOPK PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAZENIA

(przykład części graficznej)

ZATKIERDZAM
Donośca KOPK



- - patrol rozpoznania sk
- △ - posterunek obserwacji szkieł
- △ - OAS
- - pluton chemiczny
- == - granica strefy pow. r. sk KOPK (plm)

Szef sztabu KOPK

Szef Hydż. zab. chem KOPK

Uwaga:
W części opisanej planu OPBMAR należy podać wyznaczone punkty obserwacji o szkiełkach, organizację systemu wykrywania szkieł w korpusie, możliwości plutonów chem. korpusu i oddziałów (ZI) w zakresie rozpoznania i likwidacji szkieł, stan wyposażenia w sprzęt i materiały ochronne korpusu i oddziałów (ZI) oraz rodzaje metodami z OPBMAR i terminy składowania.

444 w 30 str.
Eqz. nr 1-30 str.

Załącznik nr 4

MELDUNEK SZEFA WYDZIAŁU CHEMICZNEGO KORPUSU OPK O SKUTKACH
UDERZEŃ BMR

1. W czasie od godziny ^{17.10}..... do ^{17.24}..... nieprzyjaciel wy-
konał w rejonie obrony KOPK¹⁵ powietrznych
uderzeń jądrowych oraz ¹⁴..... /ilość/
naziemnych uderzeń jądrowych
o łącznej mocy ¹⁵⁹⁰..... kt; w tym na oddziały /ZT/ ³.....
korpusu OPK:

^{3BRT-1 bit OPR}..... ^{RIP-310} uderzenie ²⁰..... kt, wybuch ^P.....
/oddział = ZT/ /obiekt ude- /rodzaj/
rzęnia/

..... ^{RIP-350} uderzenie ²⁰..... kt, wybuch ^P.....
/rodzaj/

^{27 bit OPR}..... ^{1-ko Goldard} uderzenie ⁵⁰ kt, wybuch ^P.....
/oddział = ZT/ /obiekt uderzenia/

^{28 bit}..... ^{1-ko OPATOU} 50 kt ^{ujk P}
itd. ^{ANDRONS} 50 kt

Środki trujące typu za pomocą zostały użyte na
.....
/wymienić obiekty uderzeń/

2. W wyniku uderzeń jądrowych i chemicznych oddziały i związki
taktyczne korpusu mogły ponieść prawdopodobne straty:

ZT /oddział/	Ludzi			Sprzętu	
	od BJ	od ST	Razem	zestaw S-75-M	stacje RLS
^{1 bit}					
^{5 bit}					
Ogółem					

Z ogólnej liczby porażonych strat bezpowrotnych może być
około żołnierzy natomiast do ewakuacji medycznej pozostaje
około żołnierzy. Z ogólnej ilości zniszczonego i uszkodzo-
nego sprzętu do ewakuacji może nadawać się

..... /wymienić rodzaj ilości
sprzętu/

3. W wyniku uderzeń jądrowych mogły powstać pożary lasów w rejonach
Pożary mogą rozprzestrzeniać się w kierunku z prędkością km/godz. i stwarzać szczególnie niebezpieczną sytuację dla
4. W strefach skażeń niebezpiecznych znalazły się prawdopodobnie następujące pododdziały:,
w strefach silnych skażeń
/pododdziały/
a w strefach skażeń umiarkowanych
/pododdziały/
Zasięg obłoku pierwotnego wynosi km, a obłoku wtórnego km. Obłoki skażonego powietrza zagrażają
/wymienić jakim elementem ugrupowania/
5. W powstałej sytuacji proponuję:
- a/ Likwidację skutków uderzeń BMR w rejonach uderzeń na wojska i obiekty korpusu prowadzić zgodnie z planami OPBMR oddziałów i związków taktycznych.
- b/ Wykonać manewr na pozycje /lotniska, stanowiska/ zapasowe: do godz.
oddział /pododdział /oddział /pododdział/ /
do godz. itd.
- c/Przeprowadzić powietrzne rozpoznanie skażeń promieniotwórczych siłami i środkami dowództwa korpusu i poszczególnych pułków lotniczych w wyznaczonych strefach rozpoznania.
- d/ Likwidację skażeń prowadzić w pierwszej kolejności:
w w czasie od
/wymienić pododdziały/ /gdzie/
do;
w drugiej kolejności:
w w czasie od
do itd.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Instytutu Historii Specjalnych
Nr ewid. 041361

